

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. The Land of Israel is referred to in Scripture as being a land which is “good and spacious.” Give examples of the “goodness” of the land.
2. Give examples of the “spaciousness” of the land.
3. In addition, the Land of Israel is described as being “desirous”. Give examples of the “desirousness” of the land.
4. What does it mean that the Land of Israel was “overflowing milk and honey”?
5. Describe the state of bountifulness that existed in the Land of Israel a hundred and fifty years ago.

This and much more will be addressed in the first lecture of this series:
"Eretz Yisrael: The Land of Overflowing Milk and Honey."

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

This lecture is dedicated to the memory of

ר' יהודה צבי בן הרב אלחנן יצחק ע"ה ורחל אסתר בת ר' משה ע"ה

Dr. and Mrs. Leon and Rayetta Herschfus of blessed memory

ר' רפאל משה פנחס בן ר' יהודה צבי ע"ה

Dr. Raphael (Maurice) Herschfus of blessed memory

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XX Lecture #1

ERETZ YISRAEL: THE LAND OF OVERFLOWING MILK AND HONEY

I. The Land of Israel: A Desirable, Good and Spacious Land

A.

ברוך אתה ד' . . . ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחלת לאבותינו לאכל מפריה ולשבוע מטובה, רחם (נא) ד' א-להינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחתך ועל היכלך, ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבוע מטובה ונברכה עליה בקדשה ובטהרה: תפלת "על המחיה"

Blessed are You Hashem . . . **for the desirable, good, and spacious Land** that You found pleasing and gave to our forefathers as an inheritance, to eat of its fruit and to be satisfied with its goodness. Have mercy, Hashem, our G-d, on Israel, Your people; on Jerusalem, Your city; and on Zion, the resting place of Your glory; upon Your altar, and upon Your Temple. Rebuild Jerusalem, the city of holiness, speedily in our days. Bring us up into it and gladden us in its rebuilding and let us eat from its fruit and be satisfied with its goodness and bless You upon it in holiness and purity. **Blessing after drinking wine or eating from the five grains or seven species.**

B.

(1) ואנכי אמרתי איך אשיתך בבנים ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי צבאות גוים ואמר אבי תקרא לי וימאחרי לא תשובי: ירמיה ג:יט

But I said, How shall I set you among the sons, and give you a *desirous* land, the finest heritage of the hosts of nations? and I said: You shall call Me, My father; and shall not turn away from Me. **Jeremiah 3:19**

(2) חביבה ארץ ישראל שבחר בה הקב"ה אתה מוצא כשברא העולם חלק הארצות לשרי האומות ובחר בארץ ישראל . . . ירמיה הנביא צווח ואמר ואנכי אמרתי איך אשיתך בבנים ואתן לך ארץ חמדה (ירמיה ג) ארץ שחמדה אבות העולם אברהם נתאווה לה שכה"א (בראשית טו) ויאמר ד' א-להים במה אדע כי אירשנה יצחק נתאווה לה שנא' לו (שם כו) גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל יעקב נתאווה לה שנא' (שם כח) אם יהיה א-להים עמדי וגו' ושבתי בשלוי' אל בית אבי א"ר יהודה אף משה נתאווה לה שנא' (דברים ג) ואתחנן אל ד' וגו' אעברה נא ואראה וגו' ואף דוד נתאווה לה שנא' (תהלים פד) בחרתי הסתופף בבית ד'. מדרש תנחומא פרשת ראה פרק ח

Beloved is *Eretz Yisrael* (the Land of Israel), for the Holy One, blessed be He, chose it. You find that when He created the world, He apportioned the various lands to the ministering angels of each nation. He, Himself, chose *Eretz Yisrael* [to be His own]. . . . Jeremiah, the prophet, called out and said (Jeremiah 3:19), "But I said, How shall I set you among the sons, and give you a *desirous* land, [the finest heritage of the hosts of nations? and I said: You shall call Me, My father; and shall not turn away from Me." What is the meaning of "a desirous land"?] The land which the world's Patriarchs craved. Thus it is stated (Genesis 15:8), "And he said, 'L-rd G-d,

how shall I know that I shall inherit it?” Yitzchak craved the land, as it is stated (Ibid. 26:3), “Sojourn in this land, and I will be with you, and will bless you; for to you, and to your seed, I will give all these countries.” Yaakov craved the land, as it is stated (Ibid. 28:20), “If G-d will be with me, and will keep me in this way that I go, and will give me bread to eat, and garment to put on, so that I come back to my father’s house in peace; [then shall the L-rd be my G-d].” R. Yehuda said: Moshe also craved the land, as it is stated (Deuteronomy 3:23-25), “And I pleaded with the L-rd at that time, saying, . . . I beg You, let me go over, and see the good land that is beyond the Jordan, that goodly mountain region, and Lebanon.” Even David craved the land, as it is stated (Psalms 84:11), “For a day in your courts is better than a thousand. I had rather be at the threshold in the house of my G-d, than dwell in the tents of the wicked.” **Midrash Tanchuma Parshas R'ai Chapter 8**

C.

1) פִּיּוֹם הֵהוּא נְשֹׂאתִי יָדַי לָהֶם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁר תִּרְתִּי לָהֶם זֶבֶת חֵלֶב וְדִבְשׁ צְבִי הִיא לְכֹל הָאָרְצוֹת: יְחֻזְקָא לֵב

In the day that I raised My hand to them, to bring them out from the land of Egypt to a land that I had spied out for them, flowing with milk and honey, which is the most desirous of all lands; **Ezekiel 20:6**

2) בַּחֵר בְּאִ"י מִצַּד שֶׁהִיא אֶרֶץ זֶבֶת חֵלֶב וְדִבְשׁ – וַיִּמְצְאוּ שֶׁם כָּל צִרְכֵיהֶם הַגְּשָׁמִיִּים שִׁהְיוּ פְּנוּיִם אֶל הַתּוֹרָה וְהַעֲבוּדָה, וּמִצַּד שֶׁהִיא צְבִי לְכֹל הָאָרְצוֹת – בַּעֲנֵן הַנִּפְשֵׁי וְהַרוּחָנִי וְחִלּוֹת שֶׁם הַשְּׂכִינָה וְהַהֲשִׁיגָה וְהַנְּבוּאָה: פִּירוּשׁ הַמַּלְבִּי"ם שֶׁם

He chose the Land of Israel because of two considerations: 1) It is a land that is overflowing with milk and honey, i.e. a land in which all of their material needs will be met, thereby enabling them to devote themselves to the study of Torah and Divine service. 2) It is the most desirous of all lands, i.e. in terms of its enhanced spiritual qualities. It is there that the Divine Presence, Divine Providence, and prophecy is manifest. **Malbim, ibid.**

D.

הָרִי הוּא אוֹמֵר (יִרְמִיָּה ג יט) וְאַתָּן לֶךְ אֶרֶץ חֲמֹדָה נִחְלַת צְבִי צְבָאוֹת גּוֹיִם, אֶרֶץ שֶׁעֲשׂוּיָה חוּלְאוֹת חוּלְאוֹת לְמַלְכִּים וְלִשְׁלֹטוֹנִים, שְׂכָל מֶלֶךְ וְשֹׁלְטוֹן שֶׁלֹּא קָנָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר לֹא עֲשִׂיתִי כְּלוּם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, וְכִי אֶחָד וְשֹׁלְשִׁים מֶלֶךְ שֶׁהָיוּ לְשַׁעֲבֵר כּוֹלֵם הָיוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲלֵא כְּדֹרֶךְ שֶׁעוֹשִׂים בְּרוּמֵי עַכְשָׁו שְׂכָל מֶלֶךְ וְשֹׁלְטוֹן שֶׁלֹּא קָנָה בְּרוּמֵי אוֹמֵר לֹא עֲשִׂיתִי כְּלוּם כִּךְ כָּל מֶלֶךְ וְשֹׁלְטוֹן שֶׁלֹּא קָנָה פְּלִטִירוֹת וְחוּלְאוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר לֹא עֲשִׂיתִי כְּלוּם. סְפָרֵי דְבָרִים פִּיסקָא לֵז

Behold it is written (Jeremiah 3:19), “. . . and give you a desirous land, **the finest heritage of the hosts of nations**” This was a land in which kings and potentates [from all over] built their palatial estates. Any king or potentate who hadn’t yet acquired property in the Land of Israel would say of themselves, “I haven’t yet done anything [of significance with my life].” Rabbi Yehudah says: Did all of the thirty one kings of old [who were conquered by Yehoshua] actually live in the Land of Israel? Rather, just as it is now the custom in Rome that any king or potentate who hadn’t yet acquired property there would say of themselves, “I haven’t yet done anything [of significance with my life],” so too then, any king or potentate who hadn’t yet acquired property in the Land of Israel would say of themselves, “I haven’t yet done anything [of significance with my life].” **Sifrei Devorim Piska 37**

E.

כִּי ד' אֶל־לֵהִיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם עֵינַת וּתְהַמַּת יִצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהָרִ: אֶרֶץ חֲטָה וּשְׁעָרָה וְגִפְּזָה וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדִבְשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמַסְכַּנַּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תִחְסַר כֹּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בְּרִזָּל וּמִהַרְרֵיהָ תִּחְצֹב נְחֹשֶׁת: דְּבָרִים ח:ז-ט

For the L-rd your G-d brings you into a good land, a land of brooks of water, of fountains and depths that spring out of valleys and hills; A land of wheat, and barley, and vines, and fig trees, and pomegranates; a land of olive oil, and honey; A land where you shall eat bread without scarceness, you shall not lack any thing in it; a land whose stones are iron, and out of whose hills you may dig bronze. **Deuteronomy 8:7-9**

F.

(1) מְצִינּוּ בִימֵי שְׁמֵעוֹן בֶּן שִׁטָּח, שִׁירְדוּ לָהֶם גַּשְׁמִים בְּלֵילֵי רַב־עֵינֹת וּבְלֵילֵי שַׁבָּתוֹת, עַד שֶׁנִּשְׁעָשׂוּ חֲטָיִם כְּכֵלִיּוֹת וּשְׁעוּרִים כְּגֵרְעֵינֵי זֵיתִים וְעֵדָשִׁים כְּדִינְרֵי זָהָב, וְצָרְרוּ מֵהֶם דּוֹגְמָא לְדוֹרוֹת, לְהוֹדִיעַ כִּמְהָ הַחֲטָא גּוֹרֵם, שְׁנֵאמַר (יִרְמִיָּהוּ ה') עוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלֶי וְחֲטָאתֵיכֶם מִנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם. תְּעֵנִית כֵּן.

For so it happened in the days of Shimon b. Shetah (app. 70 B.C.E.). [At that time] rain fell on the eve of Wednesdays and Sabbaths so that the grains of wheat came up as large as kidneys and the grains of barley like the stones of olives, and of the lentils like the golden denarii and they stored specimens of them for future generations in order to make known unto them the effects of sin, as it is said (Jeremiah 5:25), “Your iniquities have turned away these things and your sins have withholden good from you.” **Taanis 23a**

G.

(1) וַיַּעֲלוּ וַיִּתְרוּ אֶת הָאָרֶץ מִמִּדְבָּר צֶן עַד רְחֹב לְבַא חֲמַת: וַיַּעֲלוּ בְּנֶגֶב וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן וְשָׁם אַחִימָן שִׁשַׁי וְתַלְמֵי יְלִידֵי הָעֵנָק וְחֶבְרוֹן שֶׁבַע שָׁנִים נִבְנְתָה לִפְנֵי צֶעַן מִצְרַיִם: וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכּוֹל וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוּרָה וְאֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים וּמִן הָרְמָנִים וּמִן-הַתְּאֵנִים: . . . וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בָּאנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ הוּא וְזֶה פְרִיָּהּ: בַּמִּדְבָּר יִגְיֹב-כֵּן, כִּי

And they ascended by the south, and came to Hebron; where Ahiman, Sheshai, and Talmai, the sons of Anak, were. Now Hebron was built seven years before Zoan in Egypt. And they came to the brook of Eshkol, and cut down from there a branch with one cluster of grapes, and they bore it between two on a pole; and they brought of the pomegranates, and of the figs. . . . And they told him, and said, We came to the land where you sent us, and surely it flows with milk and honey; and this is its fruit. **Numbers 13:22-23, 27**

(2) וַיִּתְּכֵן לְרִמּוֹז עוֹד בְּמֵה שְׁאֵמַר (פְּסוּק כ) הַשְּׂמֵנָה הִיא אִם רְזָה, כִּי חֶבְרוֹן קְדֻמוֹנִית מְאֹד וְעַדִּיין עוֹשֶׂה פִירוֹת שְׂמֵנִים וְגִדּוּלִים כְּאֲשֶׁר הִגִּיד בְּאֶשְׁכּוֹל, וְכֹל שֶׁכֵּן הָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה שֶׁהִיא יוֹתֵר שְׂמֵנָה. רַמְבַּ"ן שֵׁם

It is quite plausible that Scripture is coming to shed light on the fulfillment of the spies' mission to find out whether the land was, “fat (lush) or lean,” (ibid. 20) as Hebron [and its adjacent fields] were extremely ancient but were still producing lush and giant fruit as is illustrated by the cluster of grapes. Most certainly, then, newer areas within the land would be even more productive. **Ramban, ibid.**

3) תנו רבנן בברכותיה של ארץ ישראל - בית סאה עושה חמשת ריבוא כורין, בישיבתה של צוען - בית סאה עושה שבעים כורין דתניא, אמר רבי מאיר: אני ראיתי בבקעת בית שאן בית סאה עושה שבעים כורין, ואין לך מעולה בכל ארצות יותר מארץ מצרים, שנאמר: (בראשית י"ג) כגן ד' כארץ מצרים, ואין לך מעולה בכל ארץ מצרים יותר מצוען, דהווי מרבו בה מלכים, דכתיב: (ישעיהו ל') כי היו בצוען שריו, ואין לך טרשים בכל א"י יותר מחברון, דהווי קברי בה שיכבי, ואפילו הכי חברון מבונה על אחת משבעה בצוען, דכתיב: (במדבר י"ג) וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים, מאי נבנתה? אילימא נבנתה ממש, אפשר אדם בונה בית לבנו קטן קודם שיבנה לבנו גדול? שנאמר: (בראשית י') ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען אלא שמבונה על אחת משבעה בצוען. והני מילי בטרשים, אבל שלא בטרשים - חמש מאה. והני מילי שלא בברכותיה, אבל בברכותיה - כתיב: (בראשית כ"ו) ויזרע יצחק בארץ ההיא וגו'. . . אמר רב חסדא, מאי דכתיב: (ירמיהו ג') ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי? למה ארץ ישראל נמשלה לצבי? לומר לך: מה צבי זה אין עורו מחזיק בשרו, אף ארץ ישראל אינה מחזקת פירותיה. דבר אחר: מה צבי זה קל מכל החיות, אף ארץ ישראל קלה מכל הארצות לבשל את פירותיה. אי מה צבי זה קל ואין בשרו שמן, אף ארץ ישראל קלה לבשל ואין פירותיה שמנים? תלמוד לומר: זבת חלב ודבש, שמנים מחלב ומתוקים מדבש. כתובות קיב.

Our Rabbis taught: In the blessed years of the Land of Israel a beth se'ah (an area in which a se'ah of grain (the equivalent volume of approximately 2.25 gallons) could be planted (i.e. 50 cubits by 50 cubits or some 5625 square feet) yielded fifty thousand kor (a kor equals 30 se'ah, hence a yield of 50,000 kor equals 1.5 million se'ah for every se'ah planted) though in Zoan, (Taanis, a major city in Egypt and at one time the capital,) even in the days of its prosperity, a beth se'ah yielded [no more than] seventy kor. For it was taught: R. Meir said, I saw in the valley of Beth Shean that a beth se'ah yielded seventy kor. Now, among all the countries there is none more fertile than the land of Egypt, for it is said in Scripture (Genesis 13:10), "Like the garden of the L-rd, like the land of Egypt;" and there is no more fertile spot in all the land of Egypt than that of Zoan where kings were brought up, for it is written in Scripture (Isaiah 30:4), "For his princes are at Zoan." Furthermore, in all the Land of Israel there is no ground more rocky than at Hebron where the dead were buried. Hebron was nevertheless seven times as fertile as Zoan; for it is written in Scripture (Numbers 13:22), "And Hebron was built in seven years (or perhaps times) before Zoan in Egypt," now what [can be the meaning of] built? If it be suggested that it was actually built, is it possible, [it may be objected,] that a man (Ham) would build a house for his younger son (Canaan) before he built one for his elder son (Mizraim), it being stated in Scriptures (Genesis 10:6), "And the sons of Ham, Cush and Mizraim, and Put and Canaan?" [The meaning must] consequently be that it was seven times (rather than years) as fertile (i.e. built up) as Zoan (which would therefore create a yield of 490 kor per planted se'ah). This refers to stony ground, but [in ground] where there are no stones [a beth se'ah would yield at least] five hundred [kor]. This, too, refers to periods when the land was not blessed, but [of the time] when it was blessed it is written in Scripture (Genesis 26:12), "And Isaac sowed in that land, [and found in the same year a hundredfold]." . . . R. Hisda stated: What [was meant] by the Scriptural text (Jeremiah 3:19), ". . . the finest heritage ((or literally: the heritage of the deer) of the hosts of nations"? Why was the Land of Israel compared to a deer? - To tell you that just as the skin of a deer (after it has been removed) cannot contain (i.e. cover) its flesh so too, the Land of Israel cannot contain its produce (i.e. there is not adequate storage space for the produce after harvesting because of its abundance). Another explanation: As the deer is the swiftest among the animals so is the Land of Israel the swiftest of all lands in the ripening of its fruit. In case [one should suggest that] as the deer is swift but his flesh is not fat so is the Land of Israel swift to ripen but its fruits are not rich, it was explicitly stated in Scripture (Exodus 3:8), "Flowing with

milk and honey,” [thus indicating that they are] richer than milk and sweeter than honey.
Kesubos 112a

H.

(ירמיהו ג) ארץ צבי כתיב בה, מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו, אף ארץ ישראל, בזמן שיושבין עליה רווחא, ובזמן שאין יושבין עליה גמדה. גיטין נז.

The Land of Israel is called “land of the deer” (See Jeremiah 3:19) Just as the skin of the hind cannot hold its flesh, so the Land of Israel when it is inhabited can find room but when it is not inhabited it contracts. **Gittin 57a**

I.

תנו רבנן: פעם אחת ביקש אגריפס המלך ליתן עיניו באוכלוסי ישראל. אמר ליה לכהן גדול: תן עיניך בפסחים. נטל כוליא מכל אחד, ונמצאו שם ששים ריבוא זוגי כליות, כפלים כיוצאי מצרים חוץ מטמא ושהיה בדרך רחוקה. ואין לך כל פסח ופסח שלא נמנו עליו יותר מעשרה בני אדם, והיו קוראין אותו פסח מעובין. פסחים סד:

Our Rabbis taught: King Agrippa once wished to cast his eyes on the hosts of Israel. Said he to the High Priest, Cast your eyes upon the Passover sacrifices. He [thereupon] took a kidney from each, and six-hundred-thousand pairs of kidneys were found there, twice as many as those who departed from Egypt, excluding those who were unclean and those who were on a distant journey; and there was not a single Paschal lamb for which more than ten people had not registered; and they called it, “The Passover of the dense throngs.” **Pesachim 64b**

J.

רמי בר יחזקאל איקלע לבני ברק, חזנהו להנהו עיזי דקאכלן תותי תאיני, וקנטיף דובשא מתאיני וחלבא טייף מנייהו ומיערב בהדי הדדי, אמר: היינו זבת חלב ודבש. א”ר יעקב בן דוסתאי: מלוד לאונו שלשה מילין, פעם אחת קדמתי בנשף, והלכתי עד קרסולי בדבש של תאינים. אמר ר”ל: לדידי חזי לי זבת חלב ודבש של צפורי, והוי שיתסר מילין אשיתסר מילין. אמר רבה בר בר חנה: לדידי חזי לי זבת חלב ודבש של כל ארץ ישראל, והויא כמבי מיכסי עד אקרא דתולבנקי, כ”ב פרסי אורכא ופוחיא שיתא פרסי. כתובות קיא-קיב.

Rami b. Yechezkiel once paid a visit to Bene-berak where he saw goats grazing under fig-trees while honey was flowing from the figs, and milk ran from them, and these mingled with each other. “This is indeed,” he remarked, “the meaning of, “flowing with milk and honey.” R. Yacov b. Dostai related: From Lod to Ono [is a distance of about] three *mil* (approximately 9,000 feet). Once I rose up early in the morning and waded [all that way] up to my ankles in honey of the figs. Resh Lakish said: I myself saw the flow of the milk and honey of Sepphoris and it extended [over an area of] sixteen by sixteen *mil*. Rabbah b. Bar Hana said: I saw the flow of the milk and honey in all the Land of Israel and [the total area] was equal [to the land extending] from Be Mikse to the Fort of Tulbanke, [an area of] twenty-two parasangs in length and six parasangs in breadth. [One parsang is equal to approximately 12,000 feet.] **Kesubos 11b-112a**.

II. The Spiritual Center of the Earth

A.

פתח עליה רבי אבא: ראוי היה רבינו שתשרה עליו שכינה, אלא שבבל גרמה ליה. מתיב רב נחמן בר חסדא, ואמרי לה רב חנן בר חסדא: (יחזקאל א') היה היה דבר ד' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים טפח ליה אבוה בסנדליה. אמר ליה: לאו אמינא לך לא תיטרוד עלמא? מאי היה שהיה כבר. מועד קטן כה.

R. Abba then commenced [his eulogy]: Our Master (Rav Huna) was worthy that the Shechinah (Divine Presence) should abide with him, but [the fact of his being in] Babylon prevented it. Thereupon R. Nahman, son of R. Hisda - some say it was R. Hanan, son of R. Hisda - referred to [the text, (Ezekiel 1:3)] "The word of the L-rd came expressly unto Ezekiel the priest, the son of Buzi in the land of the Chaldeans by the river Chebar." His father tapped him with his sandal, saying to him: Have I not told you not to worry everybody [with this point]? What is meant by the [double expression] Hayoh [hayah]? That it had been [had come] before [he came to] Babylon, while he was still in Eretz Yisrael]. **Mo-ed Katan 25a**

(2) אמר רבי זירא . . . אורא דארץ ישראל מחכים. בבא בתרא קנה:

R. Zera said . . . that the atmosphere of the land of Israel makes one wise. **Bava Basra 158b**

(3) רבי נתן אומר אין לך אהבה כאהבה של תורה. ואין לך חכמה כחכמה של ארץ ישראל. ואין לך יופי כיופיה של ירושלים. אבות דרבי נתן פרק כח

Rabbi Nassan said: There is no love greater than the love of Torah and there is no greater source of wisdom that the Land of Israel and there is no greater beauty than the beauty of Jerusalem.

Avos D'Rabbi Nassan Chapter 28

(4) שבעה ארצות ברא הקב"ה ומכלם לא בחר אלא ארץ ישראל שנ' תמיד עיני ד' א-להיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה וכתוב אחד אומר לא אראה י-ה בארץ החיים. פרקי דרבי אליעזר פרק י"ט

Of all of the seven lands that the Holy One, blessed be He, created, He chose only Eretz Yisrael (the Land of Israel), as it is stated in Scripture, "The eyes of your G-d are upon the land from the beginning of the year until the end." (Deut. 11:12) Another verse reads, "[I said that] I would not behold G-d in the land of the living (Israel)." (Isaiah 38:11) **Pirkei D'Rabbi Eliezer Chap. 19**

B.

אינו מחייב בגלות אלא בחובת הגוף כתפילין ומזוזות, ופירשו בהן כדי שלא יהו חדשים עלינו כשנחזור לארץ, כי עיקר כל המצות ליושבים בארץ ד' ולפיכך אמרו בספרי (ראה), וירשתם אותה וישבתם בה ושמרתם לעשות (דברים יא לא לב), ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצות שבתורה. . . . פירוש הרמב"ן לויקרא יח:כה

In the Diaspora we are required to fulfill only those commandments which are a duty of the body such as tefilin and mezuzos, [not of the land]. The [Sages] explained [that we are commanded to do so] in order that these mitzvos not be new to us when we return to the land, for, in essence, all of the mitzvos were meant to be observed by those who dwell in Hashem's land. It is for that reason that our Sages said in the Sifrei (R'ei) [regarding the verse], "And you shall conquer the

land and settle in there and you shall guard the commandments in order to implement them." (Deut. 11:31-32), "Dwelling in Eretz Yisrael (the Land of Israel) is equal to all of the mitzvos of the Torah. . . ." **Ramban's Commentary to Leviticus 18:35**

C.

וזה לשון ספר חרידים: מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר (דברים יז, יד) : וירשתה וישבת בה, ואמרו רז"ל בספרי (ראה יב, כט) שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות התורה. ואמר (עיין כתובות קי, ב) כל היוצא מארץ ישראל כו' יהיה בעיניך כעובד אלילים, שנאמר (שמ"א כו, יט) : כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ד' לאמר לך עבוד אלהים אחרים. . . . עוד כתב דף ס' וזה לשונו: וצריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו, . . . גם הקרובים והרחוקים אשר חוצה לה ראוי להם שיהיו נכספים ותאבים אליה, כי כשם שבחר בהם כך בחר בארץ ישראל ויחד אותה להם, ואין נקראים גוי אחד אלא עמה, שכך פירוש רשב"י (זוהר ח"א קסד, א) על מקרא שכתוב (דה"א יז, כא) : ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. ספר שני לוחות הברית שער האותיות - עמק הברכה כא-כב

The following is a quote from the Sefer Chareidim (by R. Elazar Azkari): There is a positive commandment to live in Eretz Yisrael (the Land of Israel), as it is stated (Deut. 17:14), "And you shall conquer it and dwell therein." Our Sages of blessed memory have stated in the Sifrei (R'ei 12:29) that this mitzva is equal to all of the mitzvos of the Torah. [In addition] it is stated (See Kesubos 110b) that anyone who leaves the Land of Israel should be considered like an idolator, as it is stated (Sam I 26:19), "For they have driven me out this day from having a share in the inheritance of the L-rd, saying, 'Go, serve other gods'." . . . In addition, the Sefer Chareidim wrote on page 60, "Every Jew needs to cherish Eretz Yisrael (the Land of Israel) and to come [back] to it [even] from the ends of the earth. He should be filled with great longing like a child coming back to the bosom of his mother. . . . It is fitting that those that are near as well as those who live far away, outside the land, should long for it and desire it, for just as Hashem has chosen them (the Jewish people), so has He chosen the Land of Israel and designated it for them. . . ." **R. Yeshayah Horowitz, Shelah, Shaar HaOsios - Emek Berachah 21-22**

D.

ארץ ישראל נודע שאין נבואה שורה אלא בארץ ישראל ובמעלת ארץ ישראל כמה מעלות ואחד מהם שאין שליטה והשגחה לשום חיצוני בה דכתיב עיני ד' א-להיך בה. ואמרו במדרש (מדרש שוחר טוב) בפסוק (תהלים קה, ד) דרשו ד' ועוזו בקשו פניו תמיד, אמר רבי יוסי בר חלפתא לרבי ישמעאל בריה מבקש אתה לראות את השכינה בעולם הזה עסוק בתורה בארץ ישראל, שנאמר דרשו ד' ועוזו בקשו פניו תמיד, עד כאן לשונו. ופי' דרשו ד' ועוזו התורה נקראת עוז, שנאמר (שם יט, יא) ד' עוז לעמו יתן. בקשו פניו תמיד היא ארץ ישראל, שנאמר בה (דברים יא, יב) תמיד עיני ד' א-להיך בה. ועוד במעלת הדר בארץ ישראל פי' בזוהר (פרשת אחרי מות דף עב) זה לשונם, אמר רבי יהודה זכאה חולקיה מאן דזכי למשוה מדוריה בארעא קדישא דכל מאן דזכי לה זכי לאנגדא מטלא דשמיא דלעילא דנחית על ארעא וכל מאן דזכי לאתקשרא בחייוי בהאי ארעא קדישא זכי לאתקשרא לבתר בארעא עלאה קדישא. ואמר עוד לקמיה ולא עוד אלא אי זכי בחייוי זכי לאתמשכא עליה רוח קדישא תדיר וכל מאן דיתיב ברשותא אחרא אתמשך עליה רוחא אחרא נוכראה, עד כאן לשונו. נמצא שעיקר הדבקות להשגת החיים העליונים הוא בארץ ישראל ובפרט בירושלים, שירושלים של מטה מכוונת כנגד ירושלים של מעלה. ועשר קדושות הם כדפי' במשנה וירושלים מקודשת יותר מארץ ישראל וכל סביבותיה וכפי קדושתה כך ימשך ממנה דבקות החיים ביותר למתדבק בה שאין בינו לבין הקדוש ברוך הוא מסך מבדיל. ספר ראשית חכמה שער תשובה פרק ו

It is well known that prophecy rests only in Eretz Yisrael (the Land of Israel). There are many special qualities that the Land of Israel possesses. One of them is that no outside forces have any power or control over it, as it is written, "The eyes of Hashem, your G-d, [watch] over it." It is stated in the Midrash (Shochor Tov) on the verse (Psalms 105:4), "Seek out Hashem and His strength, always desire His countenance." Rabbi Yosei ben Chalafta said to Rabbi Yishmael, his son, "If you desire to behold the Shechinah (the Divine Presence) in this world, involve yourself in the study of Torah in Eretz Yisrael (the Land of Israel), as it is stated, 'Seek out Hashem and His strength, always desire His countenance.'" The explanation is that "His strength" refers to Torah . . . "Always desire His countenance" is referring to the Land of Israel as it is stated regarding it, "The eyes of Hashem, your G-d, always [watch] over it." The Zohar explains an additional special quality of living in the Land of Israel: Rabbi Yehudah said, "Meritorious is the portion of the one who merits to have his dwelling place in the Holy Land, for all who merit it, merit that the Heavenly dew above descends below and all who merit to be connected in their lifetime to that Holy Land will merit to be connected afterwards in the Holy Land above." He also stated further on, "Not only that, but if he merits this in his lifetime, he merits that the Holy Spirit will constantly be drawn upon him. For all of those that dwell in another domain, a foreign spirit will be drawn upon him." It is evident from the above that the essential devaikus (clinging) to comprehend the upper worlds can only be accomplished in the Land of Israel, and especially in Jerusalem, for Jerusalem below is directly below the Jerusalem above. . . . **R. Eliyahu di Vidash, Sefer Reishis Chachmah, Shaar Teshuva, Chapter 6**

E.

מעשה בר' יהודה בן בתירה ור' מתיא בן חרש ורבי חנינא בן אחי ר' יהושע ור' יונתן שהיו יוצאים ח"ל והגיעו לפלטום וזכרו את ארץ ישראל זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקרעו בגדיהם וקראו המקרא הזה וירשת אותם וישבת בארצם. וחזרו ובאו למקומם אמרו ישיבת א"י שקולה כנגד כל המצות שבתורה. ומעשה בר' אלעזר בן שמוע ור' יוחנן הסנדלר שהיו הולכים בנציבים אצל ר' יהודה בן בתירה ללמוד הימנו תורה והגיעו לציידן וזכרו את ארץ ישראל זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקרעו בגדיהם וקראו המקרא הזה וירשתם אותם וישבתם בארצם. חזרו ובאו להם למקומם אמרו ישיבת א"י שקולה כנגד כל המצות שבתורה: ספרי פרשת ראה פסקא כח

There was an incident that occurred with Rabbi Yehuda ben Besaira, Rabbi Massia ben Cheresh, Rabbi Chanina, the nephew of Rabbi Yehoshua, and Rabbi Yonason when they were leaving *Eretz Yisrael* (the Land of Israel) to go to *Chutz LaAretz* (outside the Land). When they reached *Paltum*, they remembered *Eretz Yisrael*. They lifted up their eyes, shed their tears, rent their garments, and quoted the verse (Deut. 12:29), "[When the L-rd your G-d shall cut off the nations from before you,] where you go to dispossess them, and live in their land." [Thereupon,] they returned and came back to their original place. They said, "Dwelling in the Land of Israel is equivalent to all of the Mitzvos of the Torah." There was [another incident involving] Rabbi Elazar ben Shemoa and Rabbi Yochanon HaSandler who were traveling towards Netzivin to study Torah under Rabbi Yehudah ben Besaira. When they reached Sidon, they remembered *Eretz Yisrael*. They lifted up their eyes, shed their tears, rent their garments, and quoted the verse (Deut. 12:29), "[When the L-rd your G-d shall cut off the nations from before you,] where you go to dispossess them, and live in their land." [Thereupon,] they returned and came back to their original place. **Sifrei Parshas R'ei Piska 28**

F.

רבי זירא כי הוה סליק לא"י, לא אשכח מברא למעבר, נקט במצרא וקעבר. אמר ליה ההוא צדוקי: עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו, אכתי בפזיזותייכו קיימיתן אמר ליה: דוכתא דמשה ואהרן

לא זכו לה, אנא מי יימר דזכינא לה. ר' אבא מנשק כיפי דעכו. ר' חנינא מתקן מתקליה. ר' אמי ורבי אסי קיימי משמשא לטולא ומטולא לשמשא. ר' חייא בר גמדא מיגנדר בעפרה, שנאמר: (תהלים ק"ב) כי רצו עבדיך את אכניה ואת עפרה יחוננו. כתובות קיב

When R. Zera went up to the Land of Israel and could not find a ferry wherein to cross [a certain river], he grasped a rope bridge and crossed. Thereupon a certain Sadducee (heretic) sneered at him: "Hasty people, that put your mouths before your ears, you are still, as ever, clinging to your hastiness." "The spot," the former replied, "which Moshe and Aharon were not worthy [of entering], who could assure me that I should be worthy [of entering]?" R. Abba used to kiss the cliffs of Akko. R. Hanina used to repair its roads. . . . R. Hiyya b. Gamda rolled himself in its dust, as it is stated (102:15), "For Thy servants take pleasure in her stones, and love her dust."

Kesubos 112a-b

G.

וזהו מה שהוציאני מארצי וטלטלני ממקומי, עזבתי את ביתי נטשתי את נחלתי, נעשיתי כעורב על בני אכזרי על בנותי, לפי שרצוני להיות בחיק אמי. דרשת הרמב"ן לראש השנה

[The spirituality of *Eretz Yisrael* is that] which forced me out of my land and made me move from place to place. I forsook my home and abandoned my inheritance; I acted like a raven to my sons and unfeeling towards my daughters, because I wished to be in the bosom of my mother (*Eretz Yisrael*). **Ramban in his Discourse on Rosh Hashana**

III. Dispersion and Destruction

A.

(1) ושמרתם את כל חקתי ואת כל משפטי ועשיתם אתם ולא תקיא אתכם הארץ אשר אני מביא אתכם שמה לשבת בה: ולא תלכו בחקת הגוי אשר אני משלח מפניכם כי את כל אלה עשו ואקץ בם: ואמר לכם אתם תירשו את אדמתם ואני אתננה לכם לרשת אתה ארץ זבת חלב ודבש אני ד' א-להיכם אשר הבדלתי אתכם מן העמים: ויקרא כ:כב-כד

You shall therefore keep all my statutes, and all my judgments, and do them; that the land, where I bring you to dwell in it, vomit you not out. And you shall not walk in the manners of the nation, which I cast out before you; for they committed all these things, and therefore I loathed them. But I have said to you, You shall inherit their land, and I will give it to you to possess it, a land that flows with milk and honey; I am the L-rd your G-d, which have separated you from other people. **Leviticus 20:22-24**

(2) ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות האלה: ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי: . . . ואתכם אזורה בגוים והריקתי אחריכם חרב והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרבה: ויקרא כו:יד-טו, לג

But if you will not listen to Me, and will not do all these commandments; And if you shall despise My statutes, or if your soul loathes My judgments, so that you will not do all My commandments, but that you break My covenant; . . . You yourselves I will scatter among the nations, at the point of My drawn sword, leaving your countryside desolate and your cities in ruins. **Leviticus 26:33**

(3) וְהָיָה אִם לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל ד' אֶל-לְהִיךָ לְשֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהִשְׁיִגוּךָ: . . . וְהָיָה כִּאֲשֶׁר שָׁשׂ ד' עָלֵיכֶם לְהִיטִיב אֶתְכֶם וְלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כִּן יִשִּׁישׂ ד' עָלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וְלְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וְנִסְחַתֶּם מֵעַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר אִתָּהּ בְּאֵשׁ שָׂמָה לְרִשְׁתָּהּ: וְהִפִּיצֶךָ ד' בְּכָל הָעַמִּים מִקְּצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ . . . דְּבָרִים כֹּחַ:טו, סג-סד

But it shall come to pass, if you will not listen to the voice of the L-rd your G-d, to take care to do all His commandments and His statutes which I command you this day; that all these curses shall come upon you, and overtake you; . . . You will be torn from the land which you are about to occupy. And G-d shall scatter you among all the peoples from one end of the earth to the other . . . **Deuteronomy 28:15, 63-64**

(4) וְהִפִּיצוּתִי אוֹתְךָ בְּגוֹיִם וְזָרִיתֶךָ בְּאֶרְצוֹת וְהִתְמַתִּי טְמֵאתְךָ מִמֶּךָ. יחזקאל כב:טו

Then I shall scatter you among the nations and disperse you over foreign lands and I will destroy your impurity from you. **Ezekiel 22:15**

B. As a result of the relentless persecutions and forced expulsions, most Jews are but recent newcomers to their respective lands of residence. 90% of the Jewish people have lived in their new homes for no more than 100 years. The majority of the large Jewish settlements date back no more than 50 or 60 years! 75% of Jewry has thus been dispersed throughout over 100 lands on all five continents. **Leschzinsky, "The Jewish Dispersion"**

C.

(1) וְהִשְׁמַתִּי אֲנִי אֶת הָאָרֶץ וְשָׂמּוּ עָלֶיהָ אֵיבֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ: ויקרא כו:לב

So devastated will I leave the land that your very enemies who come to dwell in it will stand aghast at the sight of it. **Leviticus 26:32**

(2) וְאָמַר הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהִנְכָרִי אֲשֶׁר יָבֵא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת מִכּוֹת הָאָרֶץ הַהוּא וְאֵת תַּחֲלָאִיהָ אֲשֶׁר חָלָה ד' בָּהּ: גְּפָרִית וּמֶלַח שִׁרְפָה כָּל אֶרֶץ לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יַעֲלֶה בָּהּ כָּל עֵשֶׂב כְּמִהְפַּכַת סֹדֶם וְעַמֹּרָה אֲדָמָה וּצְבִיִּים אֲשֶׁר הִפָּךְ ד' בְּאֶפּוֹ וּבְחֻמָּתוֹ: וְאָמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם עַל מַה עָשָׂה ד' כִּכָּה לְאֶרֶץ הַזֹּאת מַה חָרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה: כִּד וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת בְּרִית ד' אֶל-לְהִי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאֹ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: דְּבָרִים כֹּחַ:כא-כד

Future generations, your own descendants who will rise up after you, as well as the foreigners who will come from distant lands, they will see the calamities of this land and the ills with which the L-rd has smitten it. All its soil being nothing but sulphur and salt, a burnt-out and devastated waste, unsown and unfruitful, without a blade of grass, destroyed like Sodom and Ammorah, Admah and Tzeboiim, which G-d overthrew in his furious wrath. All nations shall say, Why has the L-rd done thus to this land? What does the heat of this great anger mean? Then men shall say, Because they have forsaken the covenant of the L-rd G-d of their fathers, which He made with them when He brought them out of the land of Egypt; **Deuteronomy 29:21-24**

D. We traversed some miles of desolate country whose soil is rich enough but is given wholly to weeds - a silent, mournful expanse ... A desolation is here that not even imagination can grace with pomp of life and action. We reached Tabor safely ... We never saw a human being on the whole route. We pressed on toward the goal of our crusade, renowned Jerusalem.

The further we went the hotter the sun got and the more rocky and bare, repulsive and dreary the landscape became . . . Jerusalem is mournful, dreary and lifeless. I would not desire to live here. It is a hopeless, dreary, heartbroken land ... There was hardly a tree or shrub any where. Even the olive and the cactus, those fast friends of worthless soil, had almost deserted the country. No landscape exists that is more tiresome to the eye than that which bounds the approach to Jerusalem. . . . Palestine sits in sackcloth and ashes. Over it broods the spell of a curse that has withered its field and fettered its energies . . . Of all the lands there are for dismal scenery, I think Palestine must be the prince. The hills are barren, they are dull of color, they are unpicturesque in shape. The valleys are unsightly, deserts fringed with a feeble vegetation that has an expression about of it of being sorrowful and despondent. . . . Every outline is harsh, every feature is distinct, there is perspective-distance works no enchantment here. It is a hopeless, dreary, heart-broken land. . . . Palestine is desolate and unlovely. And why should it be otherwise? Can the curse of the Deity beautify a land? Palestine is no more of this work-day world. It is sacred to poetry and tradition - it is dream-land. **Mark Twain, "The Innocents Abroad or the New Pilgrims Progress" [Describing his trip to Palestine in 1867]**

E.

אמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר (יחזקאל ל"ו) ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל וגו'. סנהדרין צח.

R. Abba said: There can be no more manifest [sign of] redemption than this: viz., what is said (Ezekiel 36:8), "But you, O mountains of Israel, you shall shoot forth your branches, and yield your fruit to My people of Israel; for they will soon be coming." **Sanhedrin 98a**